

VASUTÉPÍTŐ TÖREKVÉS SPORTKÖR BARLANGKUTATÓ CSOPORTJÁNAK

1967. ÉVI

KUTATÓ MUNKÁJÁRÓL

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

1967. VÉRTESI BARLANGKUTATÓ TÁBORRÓL

- I. Tábor ideje: 1967. június 18-25 ig.
- II. Résztvevők: Baranyi Zoltán
Bolgár Gábor
Dőry Krisztina
Hernádi János
Kotnyek Ildikó
Mitró László
Jancsek Imre
Turi Péter
Dienes István
- III. Tábor helye: Tatabánya-alsó. A Kiszréti vadászháztól
3 km-re.
- IV. Tábor célja: A Vértesi Erdőgazdaság Területén lévő Arany-
lyuk-barlang tanulmányozása és felmérése, va-
lamint a mellette lévő 2 tábór vizsgálata és
környékének áttekintése.
- V. Aranylyuk: Gerecse hegységben található. A Gerecse hg
felszíni vonulata permi és mezozoos. A Ge-
recse hg. alacsony középhegység, melynek kö-
zépkeri mészkő rőgei 3 párhuzamos vonalban
helyezkednek el. Közete: dolomitos dachstie-
ni mészkő, fődolomit /nóri/
A barlangban sok agyagos felhalmozódás talál-
ható.

A barlangban két irányban lehetne bontást foly-
tatni. A második szinten és a harmadik szinten
a Nagy teremben. Mindkettő bontása eddig lehe-
tetlennek bizonyult. A kitermelt törmelék el-
szállítása a keskeny járatok miatt nem megold-
ható. A barlang felső szintje az erdei út alatt
húzódik, amelyben az utóbbi időben tengeteg kö-
vet találtunk. Valószínűleg az erdei út haszná-
latáhozétkezésében végleg lésebarlangfőgbanól.
fog kikötni, a második teremnél, az Avennél.
Az Aven és az út közötti különbség megközelít-
hető becslés szerint 1 és 2 m között lehet. Az
erdei át az Aven fölött eléggé ki van mosódva

az esőzéstől. Az Aven kis összetöredezett kövekből áll. Az erdei út folytatása érinti a harmadik szinten fekvő Nagy terem kürtőjét. A terem és a felszín közötti különbség szintén 1-2 méter lehet. Ez a boltzat stabilabbnak látszik, de a felület nagysága miatt szintén veszélyes. A Nagy terem és a Jégverem közötti szakaszin több tonnányi beszögelt lebegő kő van, amely a rezgések folyamán leszakadhat.

A barlang időszakosan aktív víznyelő. A víz folyását a második szintnél figyelhetjük meg legjobban, amely évről évre mossa előre a barlangban felhalmozódó törmelékét. Bontás ezen a helyen eredményes lehet. A barlang egyenként rendkívül vizes. Cseppkő képződésményekben rendkívül szegény, csak az első és második szintet összekötő kút falán található cseppkő képződést, valamint a Nagy teremben helyenként cseppkő kérgesödést, és fiatal függő cseppkő képződés van. A barlang élővilága: denevér és meztelen csiga a felső járatokban. A barlang hőmérséklete: bejáratnál októberben 14°C , felsőszinten 8°C , a Jégveremben pedig 7°C . Ugyanekkor a külvilági hőmérséklet árnyékban 12°C .

VI. Tóni barlang: Az Aranylyuk közelében lévő II. tőröt megbontottuk, célszerűnek találtuk. A munka során 4,5 m-es aknát létesítettünk. Az akna bontása közben hanyagságunk folytán kisebb baleset történt. A felső, laza rétegből egy kisebb kő elvált és a lent dolgozó társunk fején a bőrt felhasította. Elsősegélynyújtás után a bontást folytattuk fejjvédő sapkával. Elhatároztuk, hogy itt ezentúl acélsapkával fogunk bontani.

Az akna bejárata felül laza összetöredezett hordalék. A barlang felső szakasza, amelyet eddig kibontottunk vörös-anyagos mészkőből van. Az akna alján behatolhatunk az első folyósóba. A barlang függőleges törésvonal mentén alakult ki. Sok benne a törmelékfelhalmozódás. A IV. kürtőn nem tudtunk tovább haladni, mivel az annyira összeszűkül, de lejebb ismét kiszélesedik, és becsléseink szerint nagy járat sejtethető. A bontást ezen a ponton és az akna alján folytatjuk. A barlang aránylag száraz, kivéve a nagyobb esőzéseket. Élővilága ezen a szakaszon szunyog.

A barlang elnevezését kedvenc házigazdánkról Temesvölgyi Antal területi erdészvezetőről, aki jelentős segítséget nyújtott a bontásnál. Hitelesítése a barlangos naplóban található.

A második bontási helyet az akna alján létesítjük, mivel erre is folytatódott egy járat, amely sajnalatos módon a bontás folytán felhalmozódott kövek miatt eltöltődött. Feltételezésünk szerint ezen a részen is nagy folytatás várható. Az eddig feltárt rész az erdei utat nem veszélyezteti, mivel majdnem 10 méterre helyezkedik el az uttól. A barlang egy függőleges tektonikus hasadék mentén alakult ki, amely oldal irányban többször megtört, így szinte spirálisan haladunk benne lefelé. Ugy néz ki, hogy a másik járat is ilyen lefelé törő, és ha az ut alatt haladnak is el, azt mélysége miatt nem veszélyezteti. Ez a bejárati szakasz fiatal kora lelet, mivel cseppkő képződményeket nem találtunk, sem másokat.

A Gerecse hegység vízben szegény /patak/, viszont számos töbre van, amelyek vizét összegyűjtik, és feltételezhető, hogy egy nagy barlangrendszer van a föld alatt, mely vizét a tatai Fenyvesforrásba és a tatányai vizet emelőhöz viszi. Elképzelhető, hogy ennek a barlangrendszernek egyik bejárata a mi Tóni barlangunk.

Ennek bebizonyítására a barlang vizét fluoreszcziával akartuk megfesteni, de az említett módszer a városok vízellátása miatt nem bizonyult megoldhatónak, ezért NaCl-dal -"festjük" meg a vizet, amelynek íze nem lesz érezhető.

A barlang megbontásakor levegőjét jónak találtuk. De a későbbiek során minden egyes leszálláskor erős fejfájásra, lihegésre és gázzagra panaszkodtak a lennt dolgozók, nem beszélve az igen erős testi fáradtságról. Elképzelésünk ezzel kapcsolatban az, hogy a barlangrendszer valamilyen szerves anyagon /szénmező/ halad keresztül és ez okozza a valószínűleg metán gáz keletkezését, amely a barlang megbontásakor a felszín felé törekedett a légáramlás folytán. Az előbb említett panaszok is az orvosok szerint a metán gázmérgezés tünetei.

A robbanásveszély ilyen kis mennyiségnél még nem állhat fenn, de mi óvatosságból csak elektromos világitást használtunk lenn.

Kérjük az illetékes szervek támogatását feltételezéseink bizonyításához.

Szeretnénk megbontani az erdei út másik oldalán lévő töbröt, amely a Tónitól 10 méterre lehet, és egy harmadikat, amely egy kilométernyi járásra lehet az előbb említett barlangtól. Ezekről feltételezhető, hogy a nagy barlangrendszerbe torkollanak.

Köszönetet mondok a táborba résztvett lelkes tagoknak eredményes munkájukért. A táborba a bontási munkálatokban a legkiemelkedőbb munkát Jancsek Imre végezte, továbbá Dóry Krisztinának, aki a térképezésnél aktívan részt vett és a nagyarányú adminisztrációs munkát elvégezte. Kotnyek Ildikót is dicséret illeti a tábor ellátásának zavartalan megszervezéséért.

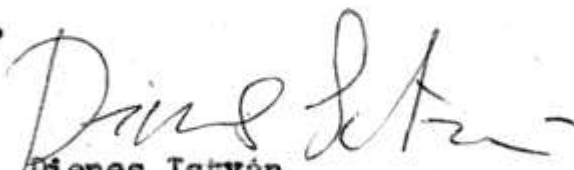
Köszönjük Ferenczy László mérnök elvtársnak, hogy a kutatást engedélyezte és a lakókocsit rendelkezésünkre bocsájtotta. Reméljük, hogy a jövőben is támogatni fogja kutatásainkat.

Nem feledkezhetünk meg közkedvelt Tóni bácsinkról, aki nemcsak eszmeileg támogatta a tábort, hanem izletes vadvacsorákkal is.

Szakszótályvezetőnket Bathó Norbertet is köszönet illeti meg, hogy a tábort segítette előkészíteni és megszervezni.

Jó szerencsét.

B U D A P E S T, 1967.X.3.

Dienes István
táborvezető és barlangkutató
csoport vezetője

J E L E N T É S

Az 1967. VI-XII. hóig TÓNI barlangban végzett

KUTATÁSRÓL

A tábor után az akna alját mélyítettük /1 m/. A bontást ebben az irányban folytattuk. Ha a bontást ebben az irányban folytatjuk, úgy az alsó teremben lévő oldalfalat kell kibontanunk és akkor egy nagy bejárati termet hozunk létre. A terem oldalfalánál a bontást megszüntettük, mert életveszélyes. Ezután a mozgó kövek eltávolítását vettük figyelembe, valamint a nagyme nyiségű törmelékét. Ezt a feladatot részben megoldottuk.

Továbbá a IV. hasadéknál vésési munkálatokat végeztünk, nem sok eredménnyel. A munkálatokat itt is abba kellett hagyni több oknál.

- I. A hasadékba egy elég nagy kő ékelődött be.
- II. Fejünk felett egy nagy kő megmozdult és húsz centit csúszott előre. A kő súlya kg. /10-15 q/

Itt a bontást tovább csak kompresszorral lehetséges, amely eddig szállítási nehézségbe ütközött. Ezt a munkafázist egy nagy tisztítási folyamatnak kell megelőzni, mivel a rezonáció igen nagy és így a lerakódott törmelék és a víz korróziója által meggyengült sziklafal bármikor leomolhat, mely az ott dolgozók testi épségét veszélyezteti!

ESZREVE BLEK:

A barlangban élőlények nem tartozkodnak, kivéve a bejárati aknát, itt szúnyog van!

A barlangban a gyufa nem gyúlad meg, csak a foszfor elalszik. A láng a gyufafej felett lobban kb. egy-két ujjnyi távolságban. Itt valamilyen gázzal állunk szemben. Mi úgy gondoljuk, hogy M E T A N !

Erdeklődtünk bányászoknál és ők mondták, hogy a Turul alatt is szénmező húzódik. A bányában egyes aknákban dolgoz^{nak}, vizsgázni kell a gáztanból, erről jogosítványt kap, melyet magánál kell hordani, mert bizonyos aknákba csak így léphet be. Így valószínű a feltevésünk, hogy a barlangban M E T Á N gázzal állunk szemben.

Ezekre a kérdésekre a jövő évi kutatás során fogunk kielégítő választ adni.

JÓSZERENCSETI!

B u d a p e s t, 1967. december hó.

Dienes István
barlangkut.csop.vez.

M á s o l a t

Vasutépítő Törekvés Sportkör

Természetjáró Szakosztály : Budapest, 1968. május hó 21.
Budapest, I. Hunyadi János u 12-14.

6e/1968.

Tárgy: Kutatási tervezet az 1968.
évi Tatabánya-alsói ku-
tató táberről.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

B u d a p e s t

A Szakosztály 1. számú barlangkutató csoportja az év folyamán a Tatabánya-alsó vasutállomástól északra levő Hallagos hegy oldalában lévő Aranylyukak barlang és töbreit kívánja kutatni.

A kutatási programon belül az 1967-ben megkezdett feltáró munkát kívánják folytatni. A feltárás eredményétől illetve annak eredményességétől teszik függővé a további kutatási programot.

A kutatás érdekében július hó folyamán két hetes kutatótábert kívánnak szervezni.

A kutatócsoport tagjai barlangkutatással több éve rendszeresen foglalkoznak, munkavédelmi és balesetelhárítási, valamint elsősegélynyújtási oktatásban részesültek.

A kutatási engedély iránti kérelmet még ez év januárjában megküldtem, így kérem annak megfelelő záradékelését és a Természetvédelmi Tanács kutatási engedélyének kiadatását.

A kutatómunka folyamán a csoport tagjai a Vértesszőlősi Állami Erdőgazdaság főmérnökével /Ferenczi László főmérnök/ valamint Temesvári Antal a területileg illetékes fővadászával már korábban jó kapcsolatot építettek ki és a legmesszebbmenőkig támogatásukat élvezik. Ugyancsak segítséget kapnak a MÁV Budapesti Építési Főnökség tatabányai építésvezetőségétől is.

Ballo

elvashatatlan aláírás
szakosztályvezető s.k.

P.H.